
**تأثیر چرخه آرمان گرایی و واقع گرایی در سیاست خارجی
بر منافع ملی جمهوری اسلامی ایران**

مؤلفین:

عباس منصوری

(عضو هیات علمی دانشگاه پیام نور مرکز ایلام)

محسن احمدی

انتشارات جوهر حیات

۱۳۹۵

سرشناسه	:	منصوری، عباس، ۱۳۵۵ -
عنوان و نام پدیدآور	:	تأثیر چرخه آرمان‌گرایی و واقع‌گرایی در سیاست خارجی بر منافع ملی جمهوری اسلامی ایران/ مولفین عباس منصوری، محسن احمدی.
مشخصات نشر	:	ایلام: جوهر حیات، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	:	۱۷۵ ص.
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۷۵۲۵-۹۸-۲
وضعیت فهرست نویسی	:	فیبا
موضوع	:	منافع ملی-- ایران
موضوع	:	IranNational interest --
موضوع	:	واقع‌گرایی -- جنبه‌های سیاسی
موضوع	:	Realism -- Political aspects
موضوع	:	روابط بین‌المللی -- جنبه‌های سیاسی
موضوع	:	aspects International relations -- Political
موضوع	:	ایران -- سیاست و حکومت -- ۱۳۵۸ -
موضوع	:	Iran -- Politics and government -- ۱۹۷۹ -
شناسه افزوده	:	احمدی، محسن، ۱۳۶۳ -
رده بندی کنگره	:	۱۳۹۵ ت ۸ م / ۵ / ۱۶۵۲ / DSR
رده بندی دیویی	:	۳۷۳ / ۵
شماره کتابشناسی ملی	:	۳۵۶۰۳۱

تأثیر چرخه آرمان‌گرایی و واقع‌گرایی در سیاست خارجی بر منافع ملی جمهوری اسلامی ایران

مؤلفین: عباس منصوری، محسن احمدی

طراح جلد: لیلی ده بالایی

ناشر: جوهر حیات

صفحه‌آرایی: سجاد حاتمی

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۵

شمارگان: ۱۰۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۵۲۵-۹۸-۲

قیمت: ۱۳۰۰۰ تومان

نشانی: ایلام، بلوار دانشجو، روبروی دانشگاه پیام نور، مجتمع تجاری آریان

تلفن: ۰۸۴۳۲۲۳۲۲۰۴ همراه: ۰۹۱۸۳۴۲۱۹۵۱

پیشگفتار: ۹

فصل اول: کلیات

مقدمه	۱۳
اهمیت سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران	۱۶
مرور، بیانیه‌ها و سوابق سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران	۱۶
تعریف واژه‌ها و اصطلاحات فنی و تخصصی	۱۸
مفاهیم کلیدی	۱۸
سیاست خارجی	۱۸
منافع ملی	۱۹
واقع گرایی	۲۰
آرمان گرایی	۲۱

فصل دوم: نظریات واقع گرایی در زمان گرایی

۱- واقع گرایی	۲۵
عناصر تشکیل دهنده نظریات واقع گرایی	۲۹
۲- جایگاه سیاست خارجی در نظریه‌های واقع گرایی	۳۲
۳- نوع نگرش به ساختار نظام بین‌المللی در مکتب رئالیسم	۳۴
الف: محیط بین‌الملل هرج و مرج آمیز	۳۴
ب: بیش دولت - محور	۳۵
۴- دیدگاه واقع‌گرا پیرامون کارکرد دولت در سیاست بین‌الملل	۳۵
الف: کارکرد رقابتی - ستیزشی نظام بین‌الملل	۳۵
ب: سیاست خارجی قهرآمیز	۳۵
۵- رهیافت واقع‌گرایی و مسأله صلح	۳۶
آرمان گرایی	۳۹

۴۲	نوع نگرش به ساختار نظام بین الملل در مکتب ایده آل‌یسم
۴۳	کارکرد صلح‌آمیز جامعه‌ی جهانی
۴۳	مدعیات بنیادی مکتب ایده آل‌یسم
۴۴	۱. زمینه‌مندی رفتار
۴۵	۲. وجدان و افکار عمومی
۴۵	۳. رهبری خرد
۴۶	۴. تقدم آرزو بر اندیشه
۴۶	۵. کمال‌گرایی
۴۷	۶. هماهنگی منافع ملی واحدها
۴۷	۷. حقوق و تکالیف قاضی بین‌المللی
۴۸	جمع‌بندی

فصل سوم: واقع‌گرایی در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران و تأثیر آن بر منافع ملی

۵۴	۱- اهداف سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران
۵۸	۲- اصول سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران
۵۹	اصل حاکمیت
۵۹	اصل عزت، نفی سیل و استقلال
۶۰	اصل صدور انقلاب اسلامی و ایده‌ی امت واحده
۶۱	اصل مصلحت
۶۱	۳- ویژگی‌های برجسته سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران در دست‌یابی به منافع ملی
۶۱	پیچیدگی سیاست خارجی جمهوری اسلامی
۶۲	تأثیرپذیری سیاست خارجی ایران از هویت نظام جمهوری اسلامی
۶۳	۴- چالش‌های سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران در دست‌یابی به اصول واقع‌گرایی و منافع ملی
۶۷	۵- رویکردهای واقع‌گرایانه از ۱۳۶۰-۱۳۵۷
۷۰	۶- رویکردهای واقع‌گرایانه از ۱۳۶۸-۱۳۶۰
۷۵	۷- رویکردهای واقع‌گرایانه در دوران هاشمی رفسنجانی
۸۵	۸- رویکردهای واقع‌گرایانه در دوران خاتمی
۹۳	۹- رویکردهای واقع‌گرایانه در دوران احمدی‌نژاد

- ۱۰- رفتارهای سیاست خارجی جمهوری اسلامی در دست یابی به منافع ملی پس از ۱۱ سپتامبر تاکنون..... ۹۹
- ۱۱- نتیجه گیری ۱۰۲

فصل چهارم: رویکردهای آرمان گرایانه و ایدئولوژیک در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران

- ۱- ایدئولوژی و آرمان‌های انقلاب اسلامی ایران ۱۰۸
- ۲- نظریه اسلامی روابط بین‌الملل و چشم‌انداز یک دکترین مبتنی بر ایدئولوژی و ارزش‌های اسلامی در سیاست خارجی ایران ۱۱۲
- ۳- کاربرد آرمان و ایدئولوژی در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران ۱۱۶
- ۴- نقش ریت و ایدئولوژیک بودن سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران ۱۲۳
- ۵- مصادیق ایدئولوژیک و آرمانی رفتار سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران ۱۲۵
- ۶- تجزیه و تحلیل سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران در قبال اسرائیل بر اساس رویکردهای آرمان گرایانه ۱۳۱
- ۷- نقش رویکردهای آرمانی و ایدئولوژیک در امنیت سازی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۵
- ۸- تحلیل سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران در سالهای اولیه انقلاب اسلامی بر اساس رویکرد آرمان گرایانه ۱۳۹
- ۹- سیاست خارجی موسوی بر اساس رویکردهای ایدئولوژیک و آرمانی ۱۴۰
- ۱۰- تحلیل سیاست خارجی هاشمی بر اساس رویکردهای آرمان گرایانه ۱۴۴
- ۱۱- تحلیل سیاست خارجی خاتمی بر اساس رویکردهای آرمان گرایانه ۱۴۹
- ۱۲- سیاست خارجی احمدی نژاد بر اساس رویکردهای آرمان گرایانه ۱۵۲
۱. تأکید بر احیاء نقش عدالت و معنویت در تحولات جهان ۱۵۵
۲. توجه خاص به متوازن ساختن حق و تکلیف در عرصه سیاست بین‌الملل ۱۵۶
- ۳- تأکید بر پیشرفت همه‌جانبه کشور در سیاست خارجی ۱۵۶

فصل پنجم: نتیجه

- نتیجه ۱۶۵
- فهرست منابع ۱۶۹

پیشگفتار:

نوشتار حاضر سعی دارد به بررسی چرخه آرمان گرایی و واقع گرایی در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران و تأثیر آن بر منافع ملی بپردازد. در این راستا، سؤال اصلی این گونه مطرح شده است که چرخه رویکردهای آرمان گرایی و واقع گرایی در سیاست خارجی تا چه میزان توانسته است منافع ملی جمهوری اسلامی ایران را تأمین نماید؟ در پاسخ مقدماتی این فرضیه مطرح شده است که چرخه رویکردهای آرمان گرایی و واقع گرایی در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران در عمل تأمین کنند، منافع ملی جمهوری اسلامی ایران نبوده است.

گفتمان پس از انقلاب، دقیقاً با محور گفتمانی قبل از انقلاب در تضاد و تعارض بوده و در همان راستا تمویز عملاً متفاوتی را به وجود آورده است. علاوه بر آن، گفتمان های حمایت از جنبش مسیحی و محور اسرائیل و طرد نیروهای خارجی از منطقه دو محور گفتمانی جدیدی است که پس از انقلاب، گفتمان اساسی انقلاب اسلامی و جمهوری اسلامی محسوب می شود. تحول به وجود آمده در این گفتمان، بیش از هر چیز به علت حضور عامل فرهنگی دینی است که در این زمینه می توان تحول فرهنگی - دینی در سیاست خارجی را مهم ترین ویژگی گفتمان ایرانی پس از انقلاب دانست. در واقع در بعد از انقلاب اسلامی تا امروز پیوند ایدئولوژی با واقع گرایی و آرمان گرایی سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران را شکایاده است.

کلمات کلیدی: ایدئولوژی، سیاست خارجی، آرمان گرایی، واقع گرایی، ایران، منافع ملی